

dr hab. Wiesław Suruło, prof. AMKP
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie

Kraków, 29.03.2024

Recenzja w postępowaniu o nadanie dr Magdzie Morus-Fijałkowskiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

Zleceniodawcą recenzji jest Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Sztuki w Szczecinie. Uchwałą nr 1/XVIII/2024 z dnia 9 stycznia 2024 Rada powołała mnie na recenzenta osiągnięć wskazanych we wniosku postępowania.

Ocena osiągnięć wskazanych we wniosku postępowania.

dr Magda Morus-Fijałkowska przedstawiając osiągnięcia, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) przedstawiła nagrany na płycie CD materiał pt. *Shades of flute*, a także duży dorobek naukowy, dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny.

Przedstawiony album płytowy pt. *Shades of flute* stoi na bardzo wysokim poziomie. Partnerami artystycznymi Habilitantki są pianiści: pani Dorota Maciaszczyk oraz pan Tomasz Jocz. Płyta zawiera następujące kompozycje:

1. Hans Ahlgrimm – Sonata na flet altowy i fortepian (1937)
2. Michał Grabowski – Sonatina na flet altowy i fortepian (2022)
3. Konrad Mikal Øhrn – Sonata na flet, flet altowy i fortepian (2022)
4. Gabriel Pierné – Sonata op. 36 na flet i fortepian (1909)

Na uwagę i podziw zasługuje sposób w jaki pani Morus-Fijałkowska promuje grę na flecie altowym. „ *Od ponad dwudziestu lat niezmiennie zachwycam się barwą dźwięku, mnogością jego odcieni oraz możliwościami, jakie daje wykonawcy i słuchaczom obcowanie z fletem altowym.* ” – ten fragment autoreferatu ilustruje głęboką fascynację fletem altowym i potrzebę dzielenia się nią z publicznością, światem nauki i sztuki, a także studentami i uczniami. Zaprezentowany na płycie materiał jest unikatowy.

Wydawnictw poświęconych fletowi altowemu nie jest wiele, zwykle instrument ten funkcjonuje jako dopełnienie kolorystyczne fletu grande. Tutaj mamy do czynienia z zupełnie innym podejściem, które umieszcza właśnie flet altowy jako instrument centralny, główny, najważniejszy. Późnoromantyczna Sonata autorstwa austriackiego kompozytora Hansa Ahlgrimm'a stanowi utwór otwierający płytę. Od pierwszych dźwięków zwraca uwagę pięknie prowadzona liryczna fraza. Wyszukane, soczyste ale i czułe brzmienie instrumentu znakomicie koresponduje z zawartością emocjonalną kompozycji. Frazy są świetnie zróżnicowane dynamicznie. Obie partie instrumentów uzupełniają się, stosownie dialogując, dopełniają się wzajemnie we wspólnej koncepcji artystycznej. Bardzo interesująco zabrzmiała trzecia część Sonaty, w której zagęszczona narracja wybija się na pierwszy plan. Habilitantka bardzo świadomie kształtuje narrację utworu, buduje kulminacje w oparciu o świetną technikę oddechową, co w tego typu repertuarze jest sporym wyzwaniem dla każdego wykonawcy. Kolejną kompozycją zaprezentowaną na płycie jest Sonatina na flet altowy i fortepian autorstwa Michała Grabowskiego, poznańskiego kompozytora znanego z wielu kompozycji dla młodszego grona wykonawców, nie tylko na flet. Sonatina została wykonana bardzo interesująco. Wykonawczyni w sposób kreatywny prowadzi narrację muzyczną. Od przywołujących skojarzenia delikatnych, niemal impresjonistycznych fraz, poprzez wdzięczne, arabeskowe dialogowanie z partią fortepianu, po motoryczne, pełne wigoru i energii kulminacje. Niezwykle wymagającą pod względem gospodarowania techniką oddechową część Misterioso wykonawczyni zagrała brzmieniem wyszukany, ze stosowną narracją i odpowiednim gospodarowaniem czasem. Frazy są nasyczone brzmieniowo także w częściach motorycznych, gdzie uwagę przykuwa przejrzysta, lekka artykulacja i szlachetne brzmienie. Artystka gra z dużym wdziękiem, pięknym dopełnieniem jest wzorowe i spójne pod względem koncepcji wykonawczej utworu towarzyszenie partii fortepianu. Na uwagę zasługuje fakt światowej premiery utworu, co jest niezaprzeczalnym wkładem w rozwój repertuaru fletowego, szczególnie, że flet altowy nie stoi w nim na uprzywilejowanej pozycji, jak zresztą wspomina to Habilitantka w autoreferacie. Kolejną przedstawioną na płycie kompozycją jest Sonata na flet, flet altowy i fortepian autorstwa Konrada Mikala Øhrn'a, norweskiego kompozytora, pianisty i pedagoga. Sam utwór nie należąc być może do kompozycji wybitnych, jednak posiada niezaprzeczalny walor, którym jest przedstawienie obu odmian fletu w sposób odpowiedni, spójny i umożliwiający wykonawcy zaprezentowanie najbardziej istotnych cech idiomatycznych fletu i fletu altowego. W

wykonaniu na uwagę zasługuje kreatywność frazowa wykonawców. Narracja jest prowadzona klarownie, ze stosownymi kulminacjami. Wykonawczynie dobrze operuje zmianami barwowymi, uwypuklając zmienność środków kompozytorskich. Na podziw zasługuje wykonanie części Largo, gdzie wykonawcy kreują głęboką treść i aurę utworu szczerze muzykując, ukazując piękno brzmienia obu instrumentów. Na flecie grande słychać w grze Habilitantki potrzebę miękkości brzmienia korespondującego z fletem altowym. Przedstawione dwie odmiany instrumentu nie są dla siebie wzajem kontrastem, a jedynie manifestują miękkie brzmienie przechodzące niejako z fletu altowego do fletu grande. O ile nie jestem w błędzie Habilitantka grając na flecie grande używa drewnianej głowy, co w sposób oczywisty zmiękcza i łagodzi barwę fletu koncertowego zbliżając ją do cieplej barwy fletu altowego. Ostatnim utworem na płycie CD jest Sonata Gabriela Pierné op. 36 na flet i fortepian. Utwór zapomniany i bardzo rzadko wykonywany, tym bardziej chęć Habilitantki aby dzieło to wykonać zasługuje na uznanie i uwidacznia wkład w rozwój repertuaru fletowego i instrumentalistyki. Tutaj wykonawczynie inaczej, ale także bardzo kreatywnie i zgodnie ze stylistyką utworu, traktuje wibrację. Elastyczność i mnogość rodzajów wibracji sprzyja ciekawej narracji i kreatywności we frazowaniu.

Podsumowując pragnę stwierdzić, że przedstawione dzieło artystyczne stoi na bardzo wysokim poziomie. Niezaprzeczalnie ta publikacja jest ogromnym wkładem w rozwój dyscypliny instrumentalistyka. Przede wszystkim prezentuje doskonały poziom gry Habilitantki na flecie i flecie altowym. Innym atutem tego wydawnictwa są światowe premiery dzieł specjalnie napisanych dla Habilitantki, co potwierdza jej troskę o rozwój instrumentalistyki w Polsce, a także potrzebę budowania repertuaru na flet altowy i propagowanie gry na tym instrumencie. Na uwagę i gratulacje zasługują także pianiści towarzyszący artystce na płycie w osobach pani Doroty Maciaszczyk i pana Tomasza Jocz.

Działalność artystyczna Habilitantki jest bardzo szeroka i obfituje w wiele ważnych i prestiżowych wydarzeń. Od roku 2018, to jest od momentu uzyskania stopnia naukowego doktora, artystka wzięła udział w ponad 70 wydarzeniach artystycznych podczas których wielokrotnie dokonała prawykonań kompozycji pisanych specjalnie na te okazje. Pani dr Magda Morus-Fijałkowska prowadzi działalność artystyczną we wszystkich wymiarach: jako solistka, kameralistka, a także muzyk orkiestrowy, co tylko potwierdza Jej wysokie kompetencje. Habilitantka wielokrotnie brała udział we

wszelkiego rodzaju konferencjach i festiwalach wykonując w ramach tych wydarzeń muzykę zarówno dawniejszą, jak również kompozycje najnowsze. Szerokie spektrum składów, poczynając od małych grup kameralnych po orkiestrę fletową jest ilustracją elastyczności artystycznej i umiejętności instrumentalnych. Hrabistka, wystarczy wymienić współpracę z Orkiestrą Fletową Akademii Muzycznej im. G. i K. Baciewiczów w Łodzi i współpracę z Polskim Triem Fletowym. Na uwagę zasługuje działalność na rzecz promocji muzyki najnowszej, Hrabistka w swoich recitalach i koncertach jako solistka umieszcza najnowszą twórczość kompozytorów polskich i zagranicznych, co stanowi wkład w propagowanie instrumentalistyki oraz muzyki współczesnej. Hrabistka świadomie kształtuje swoją osobowość artystyczną poprzez udział w licznych formach doskonalenia artystycznego podczas wielu sympozjów, kursów, warsztatów i festiwali.

Działalność dydaktyczna obejmuje okres ponad dwudziestoletni, obejmuje pracę w szkołach artystycznych niższych szczebli, w różnych częściach północnej Polski. To ogromne, zdobyte doświadczenie Hrabistka obecnie wykorzystuje w pracy dydaktycznej na poziomie akademickim. Budowanie warsztatu dydaktycznego Hrabistka zdobywa także podczas prowadzenia licznych warsztatów i klas mistrzowskich w kraju i za granicą podczas festiwali, kongresów i innych wydarzeń związanych z dydaktyką. dr Morus-Fijałkowska może się poszczycić sporą ilością zaproszeń do udziału w pracach Jury konkursów fletowych, kameralnych oraz przesłuchań Centrum Edukacji Artystycznej.

Hrabistka może się pochwalić udziałem w wielu projektach artystycznych we współpracy z organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz sztuki. Bardzo ważnym wydarzeniem, które Hrabistka organizuje od wielu lat, to Ogólnopolskie Sympozjum Fletowe w Koszalinie, impreza pod patronatem Centrum Edukacji Artystycznej, o wieloletniej tradycji i ugruntowanej pozycji na mapie wydarzeń fletowych w naszym kraju. Na uwagę zasługuje także udział dr Morus-Fijałkowskiej w realizacji wielu grantów w różnego rodzaju programach operacyjnych, ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Europejskiego Funduszu Społecznego i innych.

Działalność naukowa Hrabistki jest szeroka i obejmuje między innymi szesnaście autorskich wykładów, które zostały wygłoszone w ramach konferencji naukowych, sesji, warsztatów w kraju i za granicą czym przyczynia się do promocji polskiej szkoły fletowej, polskiej twórczości na flet, stanowiąc swój wkład do rozwoju sztuki w Polsce.

Inną częścią działalności naukowej Habilitantki są liczne publikacje zarówno w języku polskim jak i angielskim. Taka działalność jest niezwykle istotna dla rozwoju polskiej sztuki, a także samej dyscypliny artystycznej instrumentalistyka.

W szerokiej działalności Habilitantki nie sposób pominąć aktywności organizacyjnej i popularyzatorskiej, których efektem jest choćby wspomniane już wcześniej Sympozjum Fletowe w Koszalinie, Międzynarodowa Letnia Akademia Muzyczna, czy Konferencja Naukowa Meeting Fletowo–Klarnetowo–Perkusyjny. Warto podkreślić, iż są to największe wydarzenia fletowe w północnej Polsce i mają szerokie grono odbiorców w całym środowisku poczynając od uczniów szkół I i II stopnia przez studentów po pedagogów wszystkich szczebli szkolnictwa artystycznego. Bardzo ważną formą działalności organizacyjnej jest tworzenie przestrzeni do twórczej konfrontacji najmłodszych uczniów klas fletu. Habilitantka organizuje wiele warsztatów, kursów mistrzowskich i konkursów między innymi Makroregionalny Konkurs Fletowy Fleciki na start dla uczniów klas I – III Ogólnokształcących Szkół Muzycznych i Szkół Muzycznych I stopnia. Ten typ działalności ma ogromne znaczenie dla przyszłości klas fletu w Polsce, Pani Morus-Fijałkowska może się poszczycić znakomitymi sukcesami na tym polu. Wszystkie działania naukowe, artystyczne, dydaktyczne oraz organizacyjne pokazują niebywale zaangażowanie i troskę dr Magdy Morus-Fijałkowskiej w kształtowanie młodych pokoleń wykonawców, w kształtowanie i rozwijanie polskiej nauki i sztuki oraz naszego środowiska fletowego.

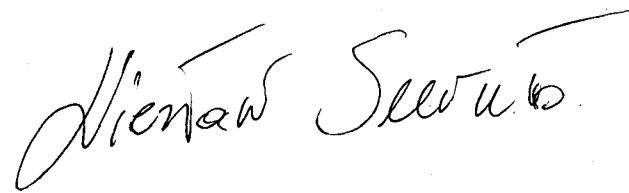
Konkluzja.

Działalność artystyczna, naukowa, dydaktyczna i popularyzatorska prowadzona przez Habilitantkę jest niezwykle bogata. Na każdym polu dr Morus-Fijałkowska odnosi wymierne sukcesy prezentując postawę Artystki ciągle rozwijającej się, poszukującej nowych rozwiązań, inspiracji, gotowej na nowe wyzwania. Przedstawione dzieło artystyczne, dorobek artystyczny, naukowy, dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski jest twórczym wkładem w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki muzycznej i odpowiada wymogom stawianym przez ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Popieram starania dr Magdy Morus-Fijałkowskiej o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzycznej działając zgodnie z wymaganiami art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) w sprawie

szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, habilitacyjnych oraz o postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

dr hab. Wiesław Suruło, prof. AMKP

A handwritten signature in black ink, reading "Wiesław Suruło". The signature is written in a cursive style with a long horizontal stroke at the end.